

בפרשת סוטה מבואר שבועת הכהן שמשביע את האשה. מובא במשנה שאין צורך לומר את הפרשה לאשה בלשון הקודש, אלא אפשר לומר זאת בכל לשון שהיא מבינה. המשנה מביאה רשימה של שבעה דברים שנאמרים בכל לשון, וזה לשונה (שם לב):

אלו נאמרין [בכל לשון] (גי' הירושלמי 'בלשונם'): פרשת סוטה, וידיי מעשר, קרית שמע ותפלה, וברכת המזון, ושבעת העדות ושבעת הפיקדון.

כלומר, אפשר לומר את פרשת סוטה ושאר הדברים המנויים בכל לשון. אך יש לברר אם מדובר בכל לשון גם ללא הבנה, או שחייב להבין? וכך העירו התוס' (ד"ה אלו):

ופירוש כל אדם בלשון שהוא שומע לאפוקי למדי שאינו אומר בלשון פרסי אם אינו שומעו אבל בכל לשון משמע בין שומע בין אינו שומע ובגמרא לא משמע הכי.

התוס' סוברי שיש לגרוס "אלו נאמרין בלשונם" כלומר שחייב להבין את המילים, ואין המדי יוצא בלשון פרסית. וגם מה שגרסו "בכל לשון", עולה מהגמרא שיש חובת הבנה, וכך מובא בגמרא (לב):

פרשת סוטה מנלן? דכתיב: "ואמר הכהן לאשה", בכל לשון שהוא אומר. תנו רבנן: **משמיעין אותה בכל לשון שהיא שומעת, על מה היא שותה ובמה היא שותה, על מה נטמאת ובמה היא נטמאת.** על מה היא שותה? על עסקי קינוי וסתירה, ובמה היא שותה? במקידה של חרש, על מה נטמאת? על עסקי שחוק וילדות, ובמה היא נטמאת? בשוגג או במזיד, באונס [או] ברצון, וכל כך למה? שלא להוציא לעז על מים המרים.

הברייתא מפרטת שהאשה חייבת להבין "ואמר הכהן לאשה" לאחר שהשביע אותה. הגמרא מבררת מהיכן למדים שגם ידידי על המעשרות נאמר בכל לשון? והתשובה היא גזירה שווה מסוטה. כלומר, סוטה היא אבן היסוד באמירה והבנת העניין, וזה לשון הגמרא (שם):

וידיי מעשר. מנלן? דכתיב: ואמרת לפני ה' אלהיך בערתי הקודש מן הבית, ויליף אמירה מסוטה, בכל לשון שהוא אומר.

בוידיי המעשר עומד האדם אל מול הכהן (ומצותו במקדש כלשון הרמב"ם), ומתוודה שלא לקח שום דבר מהמעשרות שהיה חייב להפריש. במידה והאדם חקלאי, המעשרות שוות כסף רב, ע"כ מתוודה האדם שקיים את המצווה כראוי.

גם הסוטה עומדת אל מול הכהן בבית המקדש, אמנם לא על ידי ביצור הממון, אלא ביצור דערייות. גם היא צריכה להישבע ולהתוודות על מעשיה. העמידה לפני ה' מכוונת את האדם בכל בחינה שהיא לחזור אל עצמו, אל נשמתו. הקשר הפנימי שבין יצור דמיון ויצור דערייות הוא שהם מבטאים את נצחיות האדם. הנחלה והממון הם הירושה של האדם בעולם לאחר מיתתו, וכן גם יצירת הוולדות בעולם ("מה זרעו בחיים אף הוא בחיים").

חז"ל מדגישים שאין אמירה זו, היא כמו אמירה וענייה של הלויים. שהם מבטאים את יצירת הפעולה של הברכות והקללות, מה שאין כן בסוטה ובוידיי שיש קבלה והבנה בלבד. ונראה שעומק הדברים עומד ביחס שבין לשון הקודש לשאר הלשונות.

לשון הקודש היא לשון **עצמית**, ושאר הלשונות הן **מקריות**. כלומר, שאר הלשונות הם הסכמיות, אין להם ערך עצמי בלבד שיבינו אחד את השני. אך לשון הקודש יש בה נגיעה בעצם הדבר, בלבד מאשר האמירה עצמה. ה' ברא את העולם בב"ב אותיות, והיה יודע בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמיים וארץ. לשון הקודש היא מבנה העולם, ע"כ שאדם מדבר בלשון הקודש הוא מדבר על עצם הדברים ומקוריותם. לעומת זאת התרגום (שאר הלשונות) מדברות רק על הופעתם החיצונית בלבד (עיי' כלל א' בספר חיי נשמות אויר ארצך).

הרבי מילובביץ מביא דוגמא נפלאה לעניין. נחום איש גזמו, אמר תמיד "גם זו לטובה", וכן כל דבר שאירע לו נהפך לטוב. גם תלמידו ר"ע הלך בגישה זו רק בשפה שונה "כל דעביד רחמנא לטב עביד", כל מה שעושה ה' לטוב עושה. מדוע דברי נחום איש גם זו בלשון הקודש, ודברי ר"ע בלשון תרגום?

ומתרץ, שאצל נחום איש גם זו עצם הדברים היו טוב (ולכן העפר הפך ישר לכלי מלחמה). ואצל ר"ע בחיצוניות היה נראה רע, אך ידע שבפנימיות יהיה טוב, ע"כ נאמר בלשון תרגום. כלומר, עצם המציאות היא שלילית אך **התרגום** שלהם הוא טוב.

נראה לענ"ד שגם כאן, העמידה של הסוטה והמתוודה על המעשרות, לא באו לגלות את עצם האדם בלבד. שהרי כל אדם טוב בפנימיותו, אלא כל הגילוי כאן הוא חיצוני בלבד. האשה הסוטה נפלה "בעסקי שחוק וילדות" רק כי נכנס בה רוח שטות (עיי' סוטה ג). אך בעצמיותה היא נשמה טהורה לגמרי, כך גם אותו האדם שמתוודה על המעשרות. **ע"כ כל השיח הוא בלשון תרגום, כלומר בשפה חיצונית בלבד ולא עצמית, כי כל הגילוי כאן הוא רק חיצוני בלבד.**